

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2023 m. vasario 7 d. Nr. 21RE- 86 (AG-3/04-2023)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Remigijaus Kalašnyko, Ingos Lipnickienės (Komisijos posėdžio pirmininkė ir pranešėja) ir Mindaugo Siaurio, sekretoriaujant Ramūnei Misevičiūtei, dalyvaujant pareiškėjui E.K., atsakovės Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos atstovams Nerijui Bieliauskui ir Dmitrijui Bialui (Dmitrijus Bial),

viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu būdu išnagrinėjo pareiškėjo E. K. skundą dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos rašto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Pareiškėjas E.K. (toliau – ir pareiškėjas) skunde prašo panaikinti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos (toliau – ir atsakovė, Ministerija) 2022 m. gruodžio 1 d. raštą Nr. 2-4929 „Dėl žalio mirksinčio šviesoforo signalo transportui“ (toliau – Raštas) ir įpareigoti Ministeriją parengti naują, įstatymų reikalavimus atitinkantį atsakymą.

Paaikino, kad 2022 m. gruodžio 1 d. iš Ministerijos gavo Raštą, kuris, pareiškėjo nuomone, neatitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) reikalavimų. Nurodė, kad 2022 m. lapkričio 9 d. kreipėsi į Ministeriją su prašymu (toliau – prašymas) atsakyti į klausimus dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. sausio 31 d. įsakymo Nr. 3-81 „Dėl Kelių šviesoforų įrengimo taisyklių patvirtinimo“ neatitikimo Kelio ženklų ir signalų konvencijos (toliau – Konvencija) pasirašymo ir ratifikavimo metu priimtų įsipareigojimų.

Pareiškėjo teigimu, Rašte Ministerijos viceministras pripažino, kad iš tiesų minėtas teisės aktas prieštarauja priimtiems įsipareigojimams, tačiau vietoj to, kad nurodytų kokių veiksmų ketina imtis, kad tuos neatitikimus pašalintų, apsiribojo savo pasamprotavimais apie buvusią didelę skubą Konvencijos ratifikavimo metu. Negana to, viceministras rašo, kad vyko kažkokie neįvardinti pasvarstymai ir pasiūlymui uždrausti mirksintį šviesoforo signalą nebuvo pritarta, o sprendimą, ar laikytis Konvencijos reikalavimų, gali priimti kelio savininkas. Pareiškėjo teigimu, turėtų būti akivaizdu, kad Ministerija Rašte nesivadovavo bent keliais VAI 3 straipsnyje numatytais principais: atsakomybės už priimtus sprendimus, įstatymo viršenybės, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo (b. l. 1).

Pareiškėjas Komisijos posėdyje palaikė skunde išdėstytas aplinkybes ir prašė jį tenkinti. Akcentavo, kad jis į Ministeriją su prašymu kreipėsi kaip fizinis asmuo, siekdamas gauti išsamią informaciją iškeltu klausimu, o ne asmeninę Ministerijos poziciją. Vertino, kad Raštas yra nemotyvuotas, neobjektyvus. Pati Ministerija parengė ir 2023 m. sausio 9 d. raštą Nr. 2-85 „Dėl papildomos informacijos“ (toliau – 2023 m. sausio 9 d. raštas), kuriuo papildomai teikė informaciją. Vertino, kad Ministerija nėra ta institucija, kuri turi teisę kreiptis dėl tarptautinių sutarčių pakeitimo ar inicijavimo jas keisti. Atsakovės motyvą dėl galimų išlaidų patyrimo vertino nepagrįstu. Teigė,

kad nebando Ministerija pagrįsti, kodėl šviesoforo mirksėjimas yra būtinas. Sprendimą, kad reikalinga išimtis, kaip Austrijoje yra įtvirtinta, turi motyvuoti. Vertino, kad Ministerijos pozicija yra nenuosekli. Ministerija bando keisti tarptautinę sutartį vietoje to, kad būtų teisės aktai pritaikyti tarptautinių įsipareigojimų vykdymui. Akcentavo, kad kreipėsi į Komisiją dėl neišsamaus atsakymo bei viešojo administravimo principų nesilaikymo.

Atsakovė atsiliepiame į pareiškėjo skundą jį prašė atmesti kaip nepagrįstą.

Nurodė, kad Ministerijoje buvo gautas pareiškėjo 2022 m. lapkričio 9 d. prašymas, kuriame pareiškėjas nurodė, kad Kelių šviesoforų įrengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 2012 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. 3-81 „Dėl Kelių šviesoforų įrengimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), 85 punkte numatyta, jog naudoti transporto priemonių šviesoforų žalią mirksintį signalą nerekomenduojama, o sprendimą dėl žalio mirksinčio signalo naudojimo priima kelio savininkas (valdytojas), todėl pareiškėjas paprašė Ministerijos paaiškinti, kodėl Lietuva nesilaiko tarptautinių įsipareigojimų bei nurodyti, kas dėl to kaltas ir ką Ministerija ketina daryti, kad minėtas neatitikimas tarptautinės sutarties nuostatomis būtų pašalintas.

Ministerija Raštu atsakė į pareiškėjo 2022 m. lapkričio 9 d. prašymą. Rašte taip pat buvo pažymėta, jog Ministerijoje klausimas dėl žalio mirksinčio šviesoforo signalo transporto priemonėms atsisakymo buvo svarstytas kelis kartus, tačiau, kadangi tokie pokyčiai palieštų visas savivaldybes ir pareikalautų nemažų išlaidų šviesoforų pritaikymui, tai buvo nuspręsta šį klausimą spręsti palaiapsniui, keičiant ir tobulinant Taisykles. 2022 m. buvo parengtas Taisyklių pakeitimo projektas. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. sausio 31 d. įsakymo Nr. 3-81 „Dėl Kelių šviesoforų įrengimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas (toliau – įsakymo projektas) Teisės aktų informacinėje sistemoje buvo užregistruotas 2022 m. gegužės 9 d. (reg. Nr. 22-7039). Įsakymo projektui gautos šios ginčo nagrinėjimui aktualios suinteresuotų asmenų pastabos, t. y. Lietuvos savivaldybių asociacijos 2022 m. gegužės 20 d. raštas Nr. (20)-SD-330 „Dėl Kelių šviesoforų įrengimo taisyklių pakeitimo“ (toliau – 2022 m. gegužės 20 d. raštas). Minėtu Lietuvos savivaldybių asociacijos raštu taip pat buvo pateiktos Vilniaus miesto savivaldybės administracijos ir savivaldybės įmonės (toliau – SĮ) „Susisiekimo paslaugos“ pastabos, kuriomis, be kita ko, prašoma papildyti Taisyklių 85 punktą dėl papildomos sekcijos signalo mirksėjimo. Taip pat buvo gautas Kauno miesto savivaldybės administracijos 2022 m. gegužės 23 d. elektroninis laiškas, fizinio asmens 2022 m. gegužės 10 d. elektroninis laiškas.

Pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2022 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 3-286 „Dėl Kelių šviesoforų įrengimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo pakeistas Taisyklių 85 punktas.

Ministerijos nuomone, Raštas yra informacinio pobūdžio ir juo pareiškėjui nebuvo nustatytos kokios nors teisės ir (ar) pareigos, t. y. Raštas nesukėlė jokių teisinių pasekmių, todėl ir nėra teisinio pagrindo Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymu nustatyta tvarka spręsti dėl Rašto panaikinimo. Taip pat pažymėjo, kad Ministerija Raštu pakankamai išsamiai pareiškėjui atsakė į jo keliamus klausimus bei nurodė aplinkybes, lemiančias, kad Lietuvoje šiuo metu veikia šviesoforai, kuriuose ne pastoviai, bet tik netrukus prieš įsijungiant eismą draudžiančiam signalui labai trumpą laiko tarpą mirksi žalias signalas. Raštu pareiškėjas buvo informuotas apie tai, kad įsakymo projekte buvo įrašyta nuostata, kad bendroju atveju transporto priemonių šviesoforų žalias mirksintis signalas nenaudotinas, tačiau įsakymo projekto derinimo su suinteresuotomis institucijomis metu buvo gautos didžiųjų miestų Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos savivaldybių administracijų pastabos, kuriomis jos išsakė poreikį, kad tam tikrais atvejais vis dėlto tikslinga naudoti žalią mirksintį šviesoforo signalą. Pažymėjo, kad Ministerija nėra kelių ir juose esančių šviesoforų savininkė ar valdytoja, todėl ir Rašte pareiškėjui nurodė, kad Ministerija tikisi, jog kelių savininkai (ar valdytojai), t. y. iš esmės savivaldybės ir šiuo metu akcinė bendrovė Lietuvos automobilių kelių direkcija, priimdamos sprendimus dėl šviesoforų valdymo (eismo reguliavimo), mažins žaliojo mirksinčio transporto priemonių šviesoforo signalo naudojimą šalies keliuose. Ministerijos nuomone, pareiškėjo teiginys, kad Rašte nesivadovauta VAĮ įtvirtintais viešojo administravimo principais yra deklaratyvaus pobūdžio ir pareiškėjas jo iš esmės nepagrindžia. Be to,

pažymėjo, kad Ministerija 2023 m. sausio 9 d. raštu informavo pareiškėją, jog 2022 m. gruodžio mėn. ir 2023 sausio mėn. darbo tvarka konsultavosi su Jungtinių Tautų Europos ekonominės komisijos sekretoriato atstovais dėl Konvencijos 23 straipsnio „Transporto priemonėms skirti signalai“ nuostatų ir, tuo pačiu įvertinusi Lietuvoje esamą faktinę padėtį dėl šviesoforų žalio mirksinčio signalo naudojimo, nusprendė kreiptis į Jungtinių Tautų Generalinį Sekretorių dėl išlygos Konvencijos 23 straipsnio nuostatoms, pagal kurią Lietuvoje naudojami transporto priemonių šviesoforai galėtų turėti žalią mirksintį signalą (analogišką išlygą turi Austrijos Respublika) (b. l. 20–24, 72–73).

Komisijos posėdyje atsakovės įgaliotas atstovas N. Bieliauskas palaikė atsiliepime į skundą išdėstytas aplinkybes. Vertino, kad Raštas buvo išsamus ir jame pateikta tokia informacija, kurią atsakovė tuo metu turėjo. Atsakovės įgaliotas atstovas D. Bialas pabrėžė, kad, susipažinus su pareiškėjo pateiktu skundu Komisijai, surinko papildomą informaciją ir ją pateikė pareiškėjui 2023 m. sausio 9 d. raštu. Vertino, kad Rašte visa pareiškėjui informacija buvo pateikta, kokia Ministerija disponavo atsakymo pateikimo metu. Be to, konsultavimasis su Jungtinių Tautų Europos ekonominės komisijos sekretoriato atstovais darbo tvarka nėra neteisėta veikla. Pabrėžė, kad visa pareiškėjo atsakymus pagrindžianti informacija jam buvo pateikta. Pabrėžė, kad 2023 m. sausio 9 d. rašte buvo nurodyta, jog Ministerija teisės aktuose nustatyta tvarka kreipsis dėl Konvencijos išlygos inicijavimo. Antras raštas tik papildė pareiškėjui teiktą informaciją, ką Ministerija ketina daryti, t. y. po konsultacijų kreipsis Jungtinių Tautų Generalinį Sekretorių dėl Konvencijos išimties taikymo. Ministerijos pozicija yra nuosekli, ir dabar veikia mirksintys šviesoforai.

Skundas atmestinas

Byloje nagrinėjamas administracinis ginčas dėl Rašto, kuriuo Ministerija atsakė į pareiškėjo prašymą, teisėtumo.

Remiantis byloje esančia medžiaga nustatyta, kad pareiškėjas 2022 m. lapkričio 9 d. elektroniniu laišku pateikė Ministerijai prašymą, kuriame nurodė, kad, pagal Lietuvos pasirašytos Konvencijos 23 straipsnio nuostatas, vienintelės šviesos, kurias galima naudoti kaip transporto priemonių eismo reguliavimo signalus, išskyrus viešajam (keleiviniam) transportui skirtas šviesas, yra toliau išvardytos šviesos, kurioms priskirta reikšmė: a) nemirksinti šviesa: i) žalias signalas reiškia, kad eismas leidžiamas; tačiau eismą reguliuojantis žalias signalas sankryžoje nereiškia, jog vairuotojai gali važiuoti, jei jų judėjimo kryptimi yra tokia eismo grūstis, kad įvažiuavę į sankryžą jie turbūt negalėtų iš jos išvažiuoti iki šviesos signalo pasikeitimo; ii) raudonas signalas reiškia, kad eismas negali judėti; transporto priemonės negali pervažiuoti sustojimo linijos, o jei sustojimo linijos nėra, – važiuoti už signalo linijos arba, kai šviesoforas pastatytas viduryje sankryžos ar kitoje jos pusėje, transporto priemonės negali įvažiuoti į sankryžą ar užvažiuoti ant pėsčiųjų perėjos ties sankryžą; iii) geltonas signalas, degantis vienas arba kartu su raudonu signalu; kai geltonas signalas dega vienas, jis reiškia, kad jokia transporto priemonė negali pervažiuoti sustojimo linijos arba važiuoti už signalo linijos, nebent signalui užsidegant ji būtų taip arti sustojimo linijos ar signalo, kad nebegalėtų saugiai sustoti prieš sustojimo liniją arba prie signalo linijos. Kai šviesoforas pastatytas viduryje sankryžos ar kitoje jos pusėje, degantis geltonas signalas reiškia, kad jokia transporto priemonė negali įvažiuoti į sankryžą arba užvažiuoti ant pėsčiųjų perėjos prie sankryžos, nebent signalui užsidegant ji būtų taip arti perėjos ar sankryžos, kad nebegalėtų saugiai sustoti neįvažiavusi į sankryžą ar neužvažiavusi ant pėsčiųjų perėjos. Kai geltonas signalas dega kartu su raudonu signalu, tai reiškia, kad signalas tuoj keisis, bet tai nekeičia draudimo važiuoti, kurį rodo degantis raudonas signalas. Taip pat numatyta, kad trijų spalvų šviesoforas susideda iš trijų nemirksinčių signalų – raudono, geltono ir žalio; žalias signalas užsidega tik užgesus raudonam ir geltonam signalui. Tuo tarpu pagal įsakymo Nr. 3-81 „Dėl Kelių šviesoforų įrengimo taisyklių patvirtinimo“ 85 punktą, transportinio mirksinčio signalo naudojimas tik nerekomenduojamas, o „sprendimą dėl žalio mirksinčio signalo naudojimo priima kelio savininkas“. Miestuose taip pat yra nemažai šviesoforų, kurie įrengti ir pagal dar senesnes taisykles, o juose žalio transportinio šviesoforo signalas taip pat mirksi. Tarp Konvenciją pasirašiusių šalių tik Austrija yra nusimačiusi išimtį ir pasitvirtinusi, kad jų šalyje žalias transportinių šviesoforų signalas mirksėti gali. Lietuva tokios išimties įrašiusi nėra.

Pareiškėjas prašė paaiškinti, kaip tokia apmaudi klaida, kad Lietuva nesilaiko tarptautinių įsipareigojimą įsivėlė ir liko nepastebėta 30 metų, kas dėl tos klaidos yra atsakingas ir ką Ministerija ketina daryti, kad šis neatitikimas tarptautinėms sutartims būtų pašalintas (b. l. 25–26).

Ministerija, išnagrinėjusi pareiškėjo 2022 m. lapkričio 9 d. elektroniniu paštu pateiktą prašymą, Raštu informavo, kad Ministerijai teisės aktai nesuteikia teisės aiškinti įstatymų ir kitų teisės aktų, todėl šiame rašte pateikta nuomonė dėl teisės aktų nuostatų negali būti vertinama kaip oficialus teisės aktų aiškinimas. Atkreipė pareiškėjo dėmesį, kad Konvenciją Lietuvos Respublika ratifikavo 1991 m. lapkričio 20 d. Atsižvelgiant, kad tai buvo pirmieji Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo metai, labai tikėtina, kad tuo metu skubos tvarka buvo tvirtinamas labai didelis teisės aktų skaičius, o dėl turimų pajėgumų, specifinių klausimų gausos, prisijungiant prie Konvencijos nuostatų, išimties (rezervacijos) dėl žalio mirksinčio šviesoforo signalo naudojimo transporto priemonėms nepaprašyta. Ministerijoje klausimas dėl žalio mirksinčio šviesoforo signalo transporto priemonėms atsisakymo buvo svarstytas kelis kartus. Tokie pokyčiai paliestų visas savivaldybes ir pareikalautų nemažų išlaidų šviesoforų pritaikymui, todėl nuspręsta šį klausimą spręsti palaipsniui, keičiant ir tobulinant Taisykles. Šiais metais buvo parengtas Taisyklių pakeitimo projektas, kurio pirminėje versijoje buvo siūloma nustatyti, kad „bendruoju atveju transporto priemonių šviesoforų žalias mirksintis signalas nenaudotinas“. Derinimo metu sulaukus neigiamos reakcijos, minėtas projektas buvo pakoreguotas, o Taisyklių 85 punkte nustatyta, kad „transporto priemonių šviesoforų signalų seka be žalio mirksinčio signalo (ypač naudojant jutiklinį šviesoforų valdymą) leidžia sumažinti nereikalingą eismo dalyvių laukimo trukmę – gaišti, todėl naudoti transporto priemonių šviesoforų žalią mirksintį signalą nerekomenduojama. Sprendimą dėl žalio mirksinčio signalo naudojimo priima kelio savininkas (valdytojas).“ Ministerija tikisi, kad kelio savininkai, modernizuodami šviesoforų sistemą ir atsižvelgdami į transporto priemonių šviesoforų signalų be žalio mirksinčio signalo privalumus, mažins žalio mirksinčio transporto priemonių šviesoforo signalo naudojimą šalies keliuose (b. l. 27–29).

Ministerija, atsižvelgdama į pareiškėjo prašymą, Rašte išdėstyta informaciją ir Komisijos 2023 m. sausio 4 d. raštą Nr. 19R-36 „Dėl atsiliepimo, medžiagos pateikimo ir komisijos posėdžio“, 2023 m. sausio 9 d. raštu pateikė pareiškėjui papildomai surinktą informaciją prašyme keliamu klausimu. Papildydama Raštą, Ministerija informavo, kad 2022 m. gruodžio mėn. ir 2023 m. sausio mėn. darbo tvarka konsultavosi su Jungtinių Tautų Europos ekonominės komisijos sekretoriato atstovais dėl Konvencija 23 straipsnio „Transporto priemonėms skirti signalai“ nuostatų, dėl prie Konvencijos prisijungusių Susitariančių Šalių padarytų pareiškimų Konvencijos 23 straipsnio atžvilgiu ir bendros išlygų (rezervacijų) Konvencijos nuostatoms prašymo tvarkos. Atsižvelgdama į nurodytas konsultacijas ir papildomai surinktą informaciją, Ministerija nustatyta tvarka planuoja kreiptis į Jungtinių Tautų Generalinį Sekretorių dėl išlygos Konvencijos 23 straipsnio nuostatoms, pagal kurią Lietuvoje naudojami transporto šviesoforai galėtų turėti žalią mirksintį signalą, t. y. ketinama prašyti analogiškos išlygos, kokią turi Austrija (b. l. 41–42).

Pareiškėjas su Raštu nesutinka, prašo jį panaikinti bei įpareigoti Ministeriją parengti naują, įstatymų reikalavimus atitinkantį atsakymą.

Vertinama, ar Ministerija tinkamai išnagrinėjo pareiškėjo prašymą ir, ar jam pateikė prašomą informaciją.

Asmenų teisę gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų reglamentuoja

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 25 straipsnio 5 dalis, kurioje nustatyta teisė gauti valstybės įstaigų turimą informaciją apie asmenį, susijusią su viešojo administravimo funkcijų vykdymu, tiek siekiama sudaryti palankias sąlygas asmenims gauti valstybės ir savivaldybių institucijų disponuojamą informaciją ir panaudoti ją komerciniams ar nekomerciniams tikslams. Be to, šią teisę reglamentuoja ir Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas, kurio tikslas – nustatyti asmenų teisės gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ar šių subjektų asociacijų, regionų plėtros tarybų informaciją apie jų veiklą bei šių institucijų ir kitų juridinių asmenų, nurodytų šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 2 punkte duomenis, kuriais jie disponuoja ir (ar) kuriuos jie tvarko vykdydami viešojo administravimo įgaliojimus, suteiktus VAI nustatyta tvarka, kituose įstatymuose nustatytas funkcijas, įskaitant viešųjų paslaugų teikimo funkcijas (toliau – viešoji funkcija), ir kuriuos būtų galima pakartotinai

naudoti komerciniams arba nekomerciniams tikslams, įgyvendinimo priemonės ir tvarką. Nurodyto įstatymo 3 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad informacija – žinios, kuriomis disponuoja institucija, atlikdama viešąsias funkcijas.

Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo, nustatančio eismo saugumo automobilių keliais Lietuvos Respublikoje teisinius pagrindus, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigas įgyvendinant saugaus eismo politiką, eismo dalyvių mokymą, pagrindines eismo dalyvių, transporto priemonių savininkų ir valdytojų, už kelių priežiūrą atsakingų asmenų, policijos, muitinės pareigūnų ir kitų tikrinančių pareigūnų teises ir pareigas, taip pat pagrindinius su transporto priemonių technine būkle, techninės būklės tikrinimu, transporto priemonių registravimu, valdymu, duomenų viešu skelbimu susijusius reikalavimus, eismo saugumo reikalavimus keliams, siekiant apsaugoti eismo dalyvių ir kitų asmenų gyvybę, sveikatą ir turtą, gerinti transporto ir pėsčiųjų eismo sąlygas, 3 straipsnio 3 dalį, eismą keliuose Lietuvos Respublikoje gali riboti tik Kelių eismo taisyklių (toliau – KET) numatyti kelio ženklai, kelio ženklinimas, šviesoforai ir reguliuotojo signalai. Pagal šio įstatymo 5 straipsnį, eismo saugumo užtikrinimą reglamentuoja šis įstatymas, kiti Lietuvos Respublikos teisės aktai, tarptautinės sutartys ir Europos Sąjungos teisės aktai. Pagal nurodyto įstatymo 6 straipsnį, eismo saugumas užtikrinamas, be kita ko, nustatant Vyriausybės įgaliojimus, valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, valstybės įmonių ir akcinės bendrovės Lietuvos automobilių kelių direkcijos kompetenciją eismo saugumo užtikrinimo srityje; reguliuojant ir kontroliuojant juridinių ir fizinių asmenų veiklą eismo saugumo užtikrinimo srityje; priimant eismo saugumo užtikrinimą reglamentuojančius teisės aktus (1–3 punktai). Ministerija arba jos įgaliotos institucijos, užtikrindama eismo saugumą, atlieka Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas funkcijas, įskaitant ir tvirtina techninius motorinių transporto priemonių ir jų priekabų reikalavimus, nustato motorinių transporto priemonių ir jų priekabų trūkumų, aptinkamų privalomosios techninės apžiūros ir techninio patikrinimo metu, sąrašą ir jų klasifikaciją, tvirtina motorinių transporto priemonių ir jų priekabų gamybos ir perdirbimo reikalavimus, normatyvinius statybos techninius dokumentus, nustatančius kelių projektavimo, tiesimo, rekonstravimo, remonto, priežiūros reikalavimus ir tvarką, taip pat dokumentus, nustatančius eismo organizavimo, juodųjų dėmių nustatymo, tyrimo ir šalinimo, kelių saugumo audito atlikimo, poveikio kelių saugumui vertinimo, kelių saugumo auditorių mokymo, egzaminavimo, pažymėjimų išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo reikalavimus ir tvarką (1 punktas); rengia valstybinės eismo saugumo užtikrinimo politikos įgyvendinimo priemones, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jų įgyvendinimą (1¹ punktas). Pagal nurodyto įstatymo 11 straipsnio 2 dalį, eismo saugumo priemonės įgyvendinamos projektuojant, tiesiant, rekonstruojant, taisant (remontuojant) ir prižiūrint kelius, vadovaujantis Lietuvos kelių projektavimo normatyviniais dokumentais, Lietuvos Respublikos standartais ir kitais normatyviniais teisės aktais. Eismo organizavimą reglamentuojančiais teisės aktais turi būti siekiama užtikrinti eismo organizavimo priemonių (šviesoforų, kelio ženklų ir kelių ženklinimo) įskaitomumą ir pastebimumą vairuotojams ir automatizuotoms pagalbinėms vairavimo sistemoms.

Ministerijos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 13 d. nutarimu Nr. 1480 (aktuali redakcija) nustatytas vienas iš Ministerijos tikslų yra formuoti valstybės politiką visų rūšių transporto saugaus eismo srityje ir organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą (Nuostatų 7.3 papunktis). Siekdama šioje srityje nustatytų tikslų Ministerija visų rūšių transporto saugaus eismo srityje užtikrina kelių transporto eismo saugumą (8.3.1 papunktis). Taip pat Ministerija pagal Nuostatų 9.6 papunktį, pagal kompetenciją rengia ir derina Lietuvos Respublikos poziciją Europos Sąjungos institucijose ir jų darbo organuose nagrinėjamais klausimais, koordinuoja Susisiekimo ministerijos kompetencijai priskirtų valstybės institucijų ir įstaigų pozicijų Europos Sąjungos institucijose ir jų darbo organuose nagrinėjamais klausimais rengimą ir derinimą, taip pat dalyvauja, kai pozicijas rengia kitos valstybės institucijos; susisiekimo ministrui pavestose valdymo srityse atstovauja Lietuvos interesams Europos Sąjungos institucijose ir jų darbo organuose (Nuostatų 9.7 papunktis); susisiekimo ministrui pavestose valdymo srityse perkelia į nacionalinę teisę ir įgyvendina Europos Sąjungos teisę (*acquis communautaire*) ir vykdo kitus Lietuvos narystės Europos Sąjungoje įsipareigojimus, Europos Sąjungos teisės aktų

nustatyta tvarka apie tai informuoja Europos Sąjungos institucijas (Nuostatų 9.8 papunktis). Be kita ko, Ministerija informuoja visuomenę apie Ministerijos veiklą jos kompetencijai priskirtais klausimais (Nuostatų 9.15 papunktis); nagrinėja asmenų prašymus ir skundus, priskirtinus Ministerijos kompetencijai, imasi priemonių, kad būtų atsakyta į juose keliamus klausimus (Nuostatų 9.16 papunktis).

Taigi, Ministerija pagal jai priskirtą sritį užtikrinant eismo saugumą, dėl eismo organizavimo priemonių – ginčo atveju šviesoforų veikimo – pareiškėjo iškeltu klausimu dėl Taisyklių nuostatų atitikties Direktyvos veikimo srityje, priskirtinas jos veiklos sričiai, Ministerija pagal jai suteiktą kompetenciją pareiškėjui pateikė turimą informaciją, kuria ji disponavo atsakymo pateikimo metu.

Sprendžiant klausimą dėl Rašto teisėtumo, pažymėtina, kad Ministerija yra viešojo administravimo subjektas, todėl jos veiklai taikytinos ir VAI nuostatos, kurios nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; ūkio subjektų veiklos priežiūros pagrindines nuostatas; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje (VAI 1 straipsnio 1 dalis). VAI 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.

Prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose reglamentuoja Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Skundų nagrinėjimo taisyklės).

Pagal Skundų nagrinėjimo taisyklių 45 punktą, į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš VAI 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.1 papunktis); į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktuali klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.2 papunktis); į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka (45.3 papunktis); į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma (45.4 papunktis).

Atsižvelgiant į pareiškėjo prašymo turinį, darytina išvada, kad prašymas priskirtinas Skundų nagrinėjimo taisyklių 45.4 papunktyje nurodytiems kitiems prašymams, į kuriuos atsakoma laisva forma, atsižvelgus į kreipimosi turinį. Taigi, nagrinėjamu atveju, skundžiamas Raštas vertintinas tik tuo aspektu, ar Ministerijos atsakymas yra aiškus ir atitinkantis Skundų nagrinėjimo taisyklių nuostatas.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktikoje konstatuota, jog skundžiamo atsakymo, kuriuo pateikiama informacija, teisėtumas ir pagrįstumas turi būti vertinamas suteiktos informacijos išsamumo, tikslumo, teisėtumo ir objektyvumo aspektais (LVAT 2012 m. rugsėjo 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS662-538/2012). Sprendamas dėl informacijos išsamumo principo, LVAT yra konstatavęs, kad išsamumą apsprendžia pateikto prašymo turinys, t. y. teikiama informacija turi atitikti prašymo turinį (LVAT 2012 m. vasario 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A438-97/2012).

Pareiškėjo teigimu, Ministerija Rašte nesivadovavo VAI 3 straipsnyje numatytais principais, t. y. atsakomybės už priimtus sprendimus, įstatymo viršenybės, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo. Be to, neatsakė, kokių veiksmų ketina imtis, apsiribojo savo pasamprotavimais apie buvusią didelę skubą Konvencijos ratifikavimo metu.

Atsakovė teigia, kad Rašte išsamiai pareiškėjui atsakė į jo keliamus klausimus, o pareiškėjo argumentas, kad Ministerija nesivadovavo VAI įtvirtintais viešojo administravimo principais, yra deklaratyvaus pobūdžio ir pareiškėjas jo iš esmės nepagrindžia.

Ginčo dalykas byloje yra Raštas į kurį Ministerija atsakė pareiškėjui į jo prašymą. Tačiau pažymėtina, kad į tą patį pareiškėjo prašymą, Ministerija, susipažinusi su Komisijos atsiųstu pranešimu su pareiškėjo skundu, 2023 m. sausio 9 d. raštu papildomai informavo pareiškėją. Su raštais pareiškėjui buvo pateikta ir juos sudaranti informacija, taigi, pareiškėjui bylos nagrinėjimo metu žinoma atsakovės pozicija ir pateikti papildomi duomenys. Savarankišku bylos dalyku nevertinamas Ministerijos 2023 m. sausio 9 d. raštas, tačiau nagrinėjamos bylos kontekste, šios aplinkybės vertinamos kaip visuma Ministerijos veiksmų užtikrinant pareiškėjo teisę gauti kuo išsamesnę informaciją iškeltu klausimu.

Pareiškėjui Ministerija Raštu suteikė tokią informaciją, kokią ji turėjo Rašto pateikimo metu. Tai pagrindžia pačios atsakovės su Raštu pateikti duomenys. Ta aplinkybė, kad pareiškėjui vėliau buvo pateikta papildoma informacija negali būti vertinama kaip pareiškėjo teisės gauti informaciją pažeidimas. Skundžiamo rašto turinys informacijos išsamumo aspektu vertintinas šioje byloje.

Pareiškėjas atsakovei pateiktame prašyme prašė paaiškinti, kaip tokia apmaudi klaida, kad Lietuva nesilaiko tarptautinių įsipareigojimų įsivėlė ir liko nepastebėta 30 metų, kas dėl tos klaidos yra atsakingas ir ką Ministerija ketina daryti, kad šis neatitikimas tarptautinėms sutartims būtų pašalintas.

Kaip matyti, Ministerija skundžiamu raštu atsakė į prašyme suformuluotą klausimą, informuodama pareiškėją, kad įsakymo projekte, 2022 m. gegužės 9 d. užregistruotame Teisės aktų informacinėje sistemoje, buvo įrašyta nuostata, kad bendroju atveju transporto priemonių šviesoforų žalias mirksintis signalas nenaudotinas, tačiau įsakymo projekto derinimo su suinteresuotomis institucijomis metu buvo gautos didžiųjų miestų Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos savivaldybių administracijų pastabos, kuriomis jos išsakė poreikį, kad tam tikrais atvejais vis dėlto tikslinga naudoti žalią mirksintį šviesoforo signalą. Minėtas aplinkybes patvirtina byloje pateiktas Lietuvos savivaldybių asociacijos 2022 m. gegužės 20 d. raštas su pridėtomis Vilniaus miesto savivaldybės administracijos ir SĮ „Susisiekimo paslaugos“ pastabomis įsakymo projektui (b. l. 30–37), taip pat Kauno miesto savivaldybės administracijos 2022 m. gegužės 23 d. elektroniniu laišku pateiktos pastabos įsakymo projektui (b. l. 38–40).

Taigi, pareiškėjo prašoma informacija buvo pateikta tokia apimtimi, kokia atsakovė galėjo ją pateikti tuo metu. Rašte išdėstytus argumentus pagrindė konkrečia pateikta informacija. Ministerija Rašte nurodė aplinkybes, pateikė informaciją ir ją pagrindė turimais duomenimis. Komisijos vertinimu, Ministerija Raštu atsakė į pareiškėjo keliamą klausimą pagal savo kompetenciją. Pareiškėjo argumentas, jog Ministerija nesivadovavo VAI įtvirtintais viešojo administravimo principais, yra nepagrįstas.

Ta aplinkybė, kad Ministerija pateikė vertinimą dėl galimos skubos priimant tarptautines sutartis, akivaizdu, kad negali būti pagrįsta jokiais 1991 m. duomenimis ar juo labiau papildomu tyrimu. Šiuo aspektu atsakovė pateikė vertinimą dėl Konvencijos ratifikavimo. Tai Ministerijos pateiktas vertinamojo pobūdžio argumentas.

Pareiškėjas kreipėsi į Ministeriją su prašymu, į kurį Ministerija jam atsakė Raštu, pateikdama tiek faktines aplinkybes, tiek ir jų pagrindimą, taip įgyvendino pareiškėjo teisę į prašomos informacijos gavimą. Jei pareiškėjas tikėjosi gauti kitokią atsakymą, tai nepaneigia atsakovės Rašte pateiktos informacijos turinio, išsamumo ir objektyvumo. Kaip jau minėta, atsakovės siekis pateikti išsamesnį ir platesnį atsakymą (ginčo atveju dėl Ministerijos veiksmų kreipiantis dėl Konvencijos išlygos), nerodo, kad Raštas yra nemotyvuotas, juo atsakovė atliepė į pareiškėjo prašymo turinį. Pats prašymas yra polemienio pobūdžio, taigi, ir atsakymas nebūtinai turėjo atitikti pareiškėjo įsivaizduojamą atsakymo turinį. Be to, kokiu būdu rinkti informaciją VAI nenustato. Taigi, Komisija atsakovės pasirinktą atsakymo pateikimo būdą vertina kaip individualios ir objektyvios prašymo nagrinėjimo procedūros eiga, kuri tik rodo Ministerijos neformalų požiūrį į prašymo nagrinėjimą.

Net jei ir panaikinus Raštą (nors tokių pagrindų nenustatyta), faktinės aplinkybės, kurios žinomos pareiškėjui, nepasikeistų, o perdavimas nagrinėti iš naujo jo prašymą ginčo atveju būtų tik formalus veiksmas, kuris nepakeistų nei atsakovės nustatytų faktų, nei pačios teiktinos informacijos turinio.

Komisijos vertinimu, atsakovė 2023 m. sausio 9 d. raštu nepakeitė, o tik papildė Raštą naujai gauta informacija ir pareiškėjo teisės gauti informaciją nepažeidė. Toks veikimas rodo ne formalų

Ministerijos siekį garantuoti pareiškėjo teisę į prašomos informacijos suteikimą. Tai dera su gero administravimo principu. Pagal gero administravimo principą valstybės institucijos turi vykdyti procedūrą nešališkai ir objektyviai, taip pat ir asmens teisę į pagrįstą (faktais ir teisės normomis) bei motyvuotą administracinį sprendimą (šiais aspektais žr., LVAT 2015 m. liepos 9 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1245-662/2015 ir kt.).

Pažymėtina ir tai, kad ginčo byloje nei Teisėkūros pagrindų įstatyme, nei Tarptautinių sutarčių įstatyme įtvirtintos teisėkūros procedūros neanalizuojamos, nes tai nėra šios bylos nagrinėjimo dalykas. Pabrėžtina, kad pagal galiojančio Lietuvos Respublikos peticijų įstatymo 1 straipsnio 1 dalį, reglamentuojama Lietuvos Respublikos Konstitucijos laiduojama peticijos teisės įgyvendinimo tvarka, t. y. Konstitucijoje laiduojama teisė kreiptis šio įstatymo nustatyta tvarka į Seimą, Vyriausybę ar savivaldybės institucijas – savivaldybės tarybą bei savivaldybės administracijos direktorių (toliau – savivaldybės institucijos). Taip pat ir Referendumo konstitucinis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos piliečių referendumo teisės įgyvendinimo tvarką, referendumo rūšis, referendumo inicijavimo, paskelbimo, organizavimo ir vykdymo tvarką Spręsti referendumu siūlomus svarbiausius Valstybės ir Tautos gyvenimo klausimus, vadovaudamiesi Konstitucija ir šiuo įstatymu, teikia Lietuvos Respublikos piliečiai ar Seimas (1 straipsnio 1 ir 2 dalys). Šioje byloje ne teisėkūros procedūros ir joje dalyvaujančių subjektų ar peticijos teisės, ar konstitucinė referendumo teisės nurodytuose teisės aktuose įtvirtinta tvarka buvo vertinama, o pareiškėjo, kaip fizinio asmens, teisė gauti informaciją iš Ministerijos.

Įvertinusi, tai, kas anksčiau išdėstyta šiame sprendime, Komisija prieina prie išvados, kad Ministerija, atsakydama į pareiškėjo prašymą, nepažeidė ginčo santykius reglamentuojančių teisės aktų, pateikė pareiškėjui iš esmės motyvuotą ir aiškų atsakymą, atsižvelgdama į jo turinį, pagal savo kompetenciją ir turimus duomenis. Raštas atitinka VAI įtvirtintus išsamumo ir aiškumo reikalavimus. Tai, jog pareiškėjo tiesiog netenkina atsakovės pateikta informacija, nereiškia, kad Ministerija neveikė taip, kaip pagal teisės aktuose nustatytą tvarką turėjo veikti. Todėl Komisija neturi teisinio ir faktinio pagrindo panaikinti skundžiamą Raštą. Taigi, nesant pagrindo panaikinti Raštą, netenkintinas ir išvestinis reikalavimas įpareigoti Ministeriją parengti naują, įstatymų reikalavimus atitinkantį atsakymą. Komisija nenustatė aplinkybių, kurias Ministerija turėtų įvertinti iš naujo, vertindama visą pareiškėjui pateiktą informaciją, jos turinį.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo E. K. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskusti Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Inga Lipnickienė

Komisijos nariai

Remigijus Kalašnykas

Mindaugas Siaurys